

TÜRKİYE TÜRKÇESİ AĞIZLARI ÜZERİNE İL VE İLÇELER DÜZEYİNDE YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALAR

Postgraduate Studies Done on Turkey Turkish Dialects at a Level of Provinces and Districts

Yüksek Lisans Enes ASIL

İğdır Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Yeni Türk Dili ABD., İğdır, Türkiye, enes.asil.4646@gmail.com

Araştırma Makalesi/Research Article

Makale Bilgisi

Geliş/Received:
05.08.2021

Kabul/Accepted:
25.09.2021

Sayfa/ Page:
203-227

ijof.978962

Öz

Türkiye Türkçesi ağızları üzerine ilk yayın, V.A. Maksimov tarafından yapılan ve 1867'de St. Petersburg'da yayımlanmış olan *Opt izsledovanija tyurskich dialektov v chudave digare-i Karamanii* isimli çalışmadır. Bu dönemde birkaç istisna hariç yabancı araştırmacılar çalışma yapmıştır. Literatürde "yabancı araştırmacılar dönemi" olarak adlandırılan bu süreç 1940 yılına kadar sürmüştür. Anadolu ağızları üzerine araştırmaların daha verimli olduğu dönem 1940 sonrasıdır. İlk derli toplu çalışmalar bu dönemde yapılmaya başlamıştır.

Bu çalışmada; Türkiye Türkçesi ağızları üzerine yapılan yüksek lisans, doktora ve doçentlik çalışmaları ele alınmıştır. Ağustos 2021'e kadar üniversitelerde yapılmış çalışmaları sınıflandırdığımız bu çalışmanın verileri YÖK Ulusal Tez Merkezi tez tarama sayfası ile Prof. Dr. Tuncer Gülensoy ve Doç. Dr. Ercan Alkaya tarafından hazırlanan *Türkiye Türkçesi Ağızları Bibliyografyası* isimli eserden alınmıştır. Tespit edilen bu çalışmalar bölgelere göre tasnif edilip kendi içerisinde yüksek lisans, doktora ve doçentlik çalışmaları olarak gruplandırılmış ve alfabetik olarak sıralanmıştır. Türkiye'de ağızlar üzerine yapılan lisansüstü çalışmaları tespit ederek, hangi il ve ilçelerin ağız çalışmalarının yapıldığını ortaya çıkarmak ve böylelikle Türkiye Türkçesi ağızları üzerine çalışma yapacak olan araştırmacılara hazır bir liste sunmak amaçlanmıştır.

Çalışma sonucunda; Türkiye Türkçesi ağızları üzerine iki yüz bir yüksek lisans, otuz iki doktora ve bir doçentlik tezi olmak üzere toplam iki yüz otuz dört lisansüstü çalışma olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Türkçesi ağızları, ağız çalışması, ağız çalışması yapılan bölgeler, yüksek lisans tezi, doktora tezi.

Abstract

The first publication on Turkey Turkish dialects that was made by V.A. Maksimov and was published in St. Petersburg in 1867, is the work named *Opt izsledovanija tyurskich dialektov v chudave digare-i Karamanii*. Foreign researchers, with few exceptions, conducted studies during this period. This process which is called the "foreign researchers period" in the literature, lasted until 1940. The period when research on Anatolian dialects was more productive was after 1940. The first tidy studies began in this period.

In this study; Master's, doctorate and associate professorship studies on Turkey Turkish dialects are discussed. The data of this study, in which we classified the studies carried out in universities until August 2021, were collected from YÖK National Thesis Center thesis search page and from the work named *Turkey Turkish Dialects Bibliography* prepared by Prof. Dr. Tuncer Gülensoy and Assoc. Dr. Ercan Alkaya. These obtained studies were classified according to regions, grouped as master's, doctorate and associate professorship studies and listed in alphabetical order. It is aimed to identify the postgraduate studies on dialects in Turkey and reveal which provinces and districts have conducted dialect studies as to present a ready list to researchers who will work on Turkey Turkish dialects.

In the results of working, it has been determined that there are two hundred thirty-four postgraduate studies on Turkey Turkish dialects, including two hundred one master's degree, thirty-two doctorate and one associate professor's theses.

Keywords: Turkey Turkish dialects, dialect study, dialect work regions, master's thesis, doctoral thesis.

Atıf/Citation: ASIL, E. (2021). Türkiye Türkçesi Ağızları Üzerine İl ve İlçeler Düzeyinde Yapılmış Lisansüstü Çalışmalar, International Journal of Filologia ISSN: 2667-7318 Yıl: 4, Sayı: 6, Sayfa: 203-227

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Enes ASIL

Çatışma Beyanı/Conflict Statement: Makalenin yazar/yazarları bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal ilişkileri bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan ederler.

Giriş

Ağız: "Aynı kökenden geldiği üst sistem durumundaki bir standart dile bağlı, doğal olarak ortaya çıkmış; aile ve dost çevresinde, iş yerlerinde; okur yazarlığı az, bulunduğu bölgeden uzun süre ayrı kalmamış insanlarca sözlü iletişimde dilin başka türleriyle karşı karşıya gelme oranına göre değişen biçimde kullanılan, resmi ortamlarda kullanılmasından kaçınılan, yazılı bir gelenek oluşturamamış, iletişim alanı sınırlı, bağlı olduğu üst sistemden dilin her alanında karşılıklı anlaşmanın korunacağı oranda ayrılabilen, prestiji standart dile göre daha az yerel konuşma biçimleridir (Demir, 2002: 114)." Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere ağız, yazılı bir gelenek oluşturamamış yerel konuşma şekilleridir. Bir diğer ifadeyle yazı dili olarak kullanılan bir anadilin farklı bölgelerde farklı konuşulmasıdır. Yani Türkiye Türkçesinin standart konuşma dili olan İstanbul Türkçesinin dışında kalan Kahramanmaraş ağzı, Trabzon ağzı, Kars ağzı, Aydın ağzı gibi farklı söyleyiş biçimlerine sahip olmasıdır. Söz konusu ağızlar aynı ilin ilçeleri ve köyleri arasında da farklılık gösterebilmektedir. Bu sebeple Türkiye Türkçesi ağızlarının incelenmesi, bu ağızlar arasındaki fonetik farklılıkların belirlenmesi önemlidir.

Ağız çalışmaları, dil çalışmalarının önemli kollarından birisidir. Üslup, biçim, kaynak kullanımı, iç tutarlılık, derleme gibi yöntemlerin kullanıldığı ağız çalışmaları, üzerinde çalışma yapılan dil hakkında ses bilgisi, biçimbilgisi, söz dizimi gibi önemli bilgileri bünyesinde taşımaktadır. Ayrıca ağız çalışmaları aracılığıyla üzerinde çalışma yapılan dil ile ilgili hem eşzamanlı hem de artzamanlı bilgilere de ulaşmak mümkündür (Adıgüzel, 2013: 387).

Ülkemizde ağız çalışmalarıyla ilgili ilk yayın V. A. Maksimov tarafından Hüdavendigâr ve Karamanlı ağızları üzerine yapılan ve 1867 yılında St. Petersburg'da yayımlanmış olan *Opit izsledovanija tyurskich dialektov v chudave digare-i Karamanii* isimli çalışmadır. Anadolu ağızları üzerine 1867 yılından başlayıp 1940 yılına kadar uzanan dönemde bir iki istisna hariç genellikle yabancı araştırmacılar çalışma yaptığı için bu dönem "yabancı araştırmacılar dönemi" olarak isimlendirilebilir. Bu dönemde Maksimov'un dışında İ. Kunos, M. Hartmann, V. Pisarev, L. Bonelli gibi isimler de araştırma ve çalışma yapmıştır. Yapılan bu çalışmalarda Anadolu ağızları üzerine bazı metinler yayımlanmış, bu metinlerden yola çıkılarak bazı gramer özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Ancak tüm bu çalışmalar ilk çalışmalar oldukları için eksik ve kusurları çoktur. Bu nedenle tarihî bir yâdigâr olmaktan öteye gidememiştir. İsmi saydığımız çalışmaların tarihî değerleri küçümsenemez. O günün şartları içerisinde değerli birer hizmet sayılırlar. Bu dönemde sayıları oldukça kısıtlı olsa da araştırma niteliği taşıyan makaleler de kaleme alınmıştır. Söz konusu dönemde Anadolu ve Rumeli ağızlarının genel yapısını dilbilgisi yönünden değerlendiren makale 1931 yılında Lehistanlı Türkolog Tadeusz Kowalski tarafından yazılmıştır (Korkmaz, 1976: 143-144). [bk.: Tadeusz Kowalski, Osmanisch-Türkisch Dialekte. Enzyklopedie des Islâm IV, 1931, s. 991-1011.]

Atatürk'ün talimatlarıyla bugünkü adı Türk Dil Kurumu olan "Türk Dili Tetkik Cemiyeti" 12 Temmuz 1932'de kurulmuş ve Türkçeye ilgili sorunlar yeniden gündeme gelmiştir. Cumhuriyetin kuruluşuyla Türkçeyi bir bilim dili haline getirmek için somut anlamda önemli adımlar atılmış ve Türkçeye kurumsal bir kimlik kazandırılmıştır (Adıgüzel, 2013: 389).

Ülkemizde 1939-49 yılları arasında içerisinde 1933-35 yılları arasında derlenen 150 binden fazla kelimenin yer aldığı *Türkiye'de Halk Ağzından Söz Derleme Dergisi* yayımlanmıştır. Söz konusu derginin hem düzenleniş hem de kelimelerin anlamlarını ve ağızlardaki söyleyiş biçimlerini yanlış vermesi bakımından bilimsellikten uzak olması ve Anadolu'daki tüm kelimeleri derlememesi üzerine Türk Dil Kurumu yeni derleme faaliyetlerine başlamıştır. Köy öğretmenleri ve bölgede uzman sayılan kişilerin sekiz yıllık sürede derlediği 450 bin kelimeye daha önce elde var olan malzemelerin de eklenmesiyle günümüzde 6 ciltten oluşan (cilt sayısı baskıya göre değişiklik gösterebilir) Derleme Sözlüğü'nün temelleri atılmıştır. A-K arası 1963-75 yılları arasında; K-Z arası ise 1979 yılında

tamamlanan bu eser, bugün Türkiye Türkçesi ağızlarının sözvarlığını ortaya koyan en önemli ve en kapsamlı eser olarak hâlâ varlığını hissettirmektedir (Eren, 2018: 1-78).

Anadolu ağızları üzerindeki araştırmaların daha verimli ve derli toplu olduğu dönem 1940 sonrasıdır. Bu dönemde daha çok yerli araştırmacılar çalışmalar yaptığı için bu dönem "yerli araştırmacılar dönemi" olarak isimlendirilebilir. Finli Türkolog Marti Räsänen'in, 1926 yılından başlayıp 1942 yılına kadar uzanan derleme yayınları yabancı araştırmacılar dönemi olarak adlandırabileceğimiz birinci dönem ile yerli araştırmacılar dönemi olarak anılan ikinci dönem arasında bağlantı kuran bir geçiş yayını niteliğindedir (Korkmaz, 1976: 144). Räsänen (1893-1976), 1925 yılında Karadeniz çevresinde araştırmalara başlamış 1933-42 yılları arasında Orta Anadolu bölgesinde (Sivas, Yozgat, Ankara ve Konya) araştırma ve çalışmalar yapmıştır (Eren, 2018: 279).

1940'lı yıllarda Anadolu'nun hemen hemen tüm vilayetlerini gezerek hazırlamış olduğu 9 ciltlik önemli bir külliyatı Türkoloji'ye kazandıran Ahmet Caferoğlu, ülkemizde Anadolu ağızlarıyla ilgili çalışma yapan ilk yerli isimdir. Yapmış olduğu çalışma kaynak kişilerin genelde erkek olması ve memleket dışından (hapishane, hastane vb. yerlerden) seçilmesi, derlenen metinlerin büyük bir kısmının manzum olması, metinlerin duyma yoluyla yazılması yani ses kayıt cihazı kullanılmaması, her ağız bölgesi için ayrı bir çeviri yazı alfabesi kullanılması, alt ağız bölgelerine ait metinlerin derlenmeyişi gibi nedenlerden dolayı eleştirilse de Anadolu ağızları üzerine barındırdığı önemli bilgilerle başvuru ana yapıtlardan birisidir (Akar, 2006: 39).

Bu yıllarda Ahmet Caferoğlu'nun çalışmaları dışında Ömer Asım Aksoy, Kemal Edip Kürkçüoğlu, Şevket Beysanoğlu gibi isimler de çalışma yapmıştır. *Gaziantep Ağzı* (3 cilt), Ömer Asım Aksoy tarafından 1945-46 yıllarında, *Urfa Ağzı*, Kemal Edip Kürkçüoğlu tarafından 1945'te, *Diyarbakır Ağzı* Şevket Beysanoğlu tarafından 1966'da yayımlanmıştır. Bu eserler sadece kent merkezi verilerine dayanması, Kürkçüoğlu ve Beysanoğlu'nun filolog olmaması, bilimsel yöntemlerin eksik kullanılması, kullanılan transkripsiyon işaretlerinin ve açıklamaların yer yer bilimsel ölçütlere aykırı düşmesi gibi sebeplerden dolayı bazı eleştirilerin hedefi olmuştur (Korkmaz, 1976: 149-153). Ömer Asım Aksoy'un eseri birtakım eleştirilere maruz kalsa da atasözleri ve deyimler açısından zengin bir eser olması hasebiyle ağız araştırmaları için başvuru önemli eserlerden biridir (Akar, 2006: 40). [bk.: Aksoy, Ömer Asım (1945). *Gaziantep Ağzı I* Gramer, İbrahim Horoz Basımevi, İstanbul. / Aksoy, Ömer Asım (1945). *Gaziantep Ağzı II*, İbrahim Horoz Basımevi, İstanbul. / Aksoy, Ömer Asım (1946). *Gaziantep Ağzı III* (Sözlük ve Kullanılmayan Kelimeler). İbrahim Horoz Basımevi, İstanbul. / Kürkçüoğlu, Kemal Edip (1945). *Urfa Ağzı*, TDK Yay., Ankara. / Beysanoğlu, Şevket (1966). *Diyarbakır Ağzı*, Halkevi Yay., Ankara.]

Ahmet Caferoğlu'ndan sonra Zeynep Korkmaz da Anadolu ağızlarıyla ilgili önemli çalışmalar yapmıştır. Korkmaz'ın 1956'da neşrettiği *Güney-Batı Anadolu Ağızları: Sesbilgisi* isimli eser, hem kaynak kişilerin doğru seçimi hem çevriyazı işaretlerinin doğru ve ayırt edici biçimde kullanılması hem de fonetik özelliklerin mukayeseli olarak incelenmesi yönüyle ülkemizdeki ağız araştırmalarına önemli yenilikler getirmiş ve ağız çalışmaları konusunda bir dönüm noktası olmuştur. Korkmaz 1963'te *Nevşehir ve Yöresi Ağızları*, 1964-65'te *Bartın ve Yöresi Ağızları* isimli eserleri kaleme alarak bu alana önemli katkılar yapmıştır (Akar, 2006: 40). [bk.: Korkmaz, Zeynep (1956). *Güney-Batı Anadolu Ağızları: Sesbilgisi*, DTCF Yay., Ankara. / Korkmaz, Zeynep (1963). *Nevşehir ve Yöresi Ağızları*, DTCF Yay., Ankara. / Korkmaz, Zeynep (1994). *Bartın ve Yöresi Ağızları*, TDK Yay., Ankara.]

Ülkemizde 1970'li yıllardan sonra Anadolu'da bazı illerde üniversitelerin açılmasıyla il, ilçe ve yöre ağızları üzerinde çalışmalar bir hayli artmıştır. Bu bağlamda Doğu Anadolu ağızlarıyla ilgili önemli çalışmaların yapıldığı Erzurum/Atatürk Üniversitesi anılabilir. *Erzurum İli Ağızları* (3 cilt), 1973'te Efresiyab Gemalmaz tarafından hazırlanmış ve 1978 yılında yayımlanmıştır. *Kars İli Ağızları*, Ahmet

Bican Ercilasun tarafından doktora tezi olarak 1971'de hazırlanmıştır. *Artvin Yöresi ve Ağızları* Turgut Acar, *Rize İli Ağızları* Turgut Günay, *Arpaçay Köylerinden Derlemeler* Selahattin Olcay, Ahmet Bican Ercilasun ve Ensar Aslan tarafından neşredilmiştir (Akar, 2006: 40-41). [bk.: Gemalmaz, Efresiyab (1995). *Erzurum İli Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük ve Dizinler)*, TDK Yay., Ankara. / Ercilasun, Ahmet Bican (2002). *Kars İli Ağızları*, TDK Yay., Ankara. / Acar, Turgut (1972). *Artvin Yöresi ve Ağızları*, (Yayımlanmamış Doktora çalışması, Erzurum.) / Günay, Turgut (2003). *Rize İli Ağızları (İnceleme, Metinler, Sözlük)*, TDK Yayınları, Ankara, s.340. / Olcay, Selahattin; Ercilasun, Ahmet Bican; Aslan Ensar (1998). *Arpaçay Köylerinden Derlemeler*, TDK Yay., Ankara.]

Anadolu ağızları üzerine hem nicelik hem de nitelik bakımından önemli olan daha nice çalışmalar kaleme alınmıştır. Sadettin Buluç, Turgut Günay, Tuncer Gülensoy, Ahmet Günşen, Mukim Sağır, Leyla Karahan, Nurettin Demir, Erdoğan Boz, Muharrem Öçalan, Mehmet Dursun Erdem... gibi daha adını sayamadığımız pek çok filolog hem kendi çalışmalarıyla hem de yürüttükleri yüksek lisans ve doktora tezleriyle bu alana önemli katkı sağlamışlardır (Adıgüzel, 2013: 389).

Yukarıda ele alınan çalışmaların bilinmesi önemlidir. Bu sebeple bugüne kadar yapılan ağız çalışmalarının bilinmesi ve çalışma yapılmayan alanların tespit edilmesi adına yapılan çalışmalar bibliyografya şeklinde verilmeye çalışılmıştır. Sadettin Buluç'un *Anadolu Ağızları Bibliyografyası* ile başlayan bu çalışmalar Kayahan Erimer'in *Anadolu ve Rumeli Ağızları Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi* eseri ile devam etmiştir. Bu alanda şüphesiz en kapsamlı ve en güncel çalışmayı Prof. Dr. Tuncer Gülensoy ve Doç. Dr. Ercan Alkaya 2011'de *Türkiye Türkçesi Ağızları Bibliyografyası* isimli eserle yapmıştır. [bk.: Buluç, Sadettin (1942). *Anadolu Ağızları Bibliyografyası*, Türkiyat Mecmuası, C. VII-VIII/1, s. 327-333. / Erimer, Kayahan (1971). *Anadolu ve Rumeli Ağızları Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi*, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten, 18, Ankara, s.211-236. / Gülensoy, Tuncer; Alkaya, Ercan (2011). *Türkiye Türkçesi Ağızları Bibliyografyası*, Akçağ Yayınları, 4. Baskı, Ankara.]

Türkiye Türkçesi ağızları üzerine yapılan çalışmalar azımsanmayacak kadar çok olsa da hâlâ üzerine çalışma yapılmayan bölgeler olduğu bilinmektedir. Ülkemizde ağızlarla ilgili pek çok çalışma yapılmış, fakat Türkiye Türkçesinin ağız atlası hazırlanamamıştır. Türkiye Türkçesinin ağız atlasının hazırlanamayışının en önemli nedeni birçok yörede ya hiç ya da yeteri kadar çalışmanın yapılmamasıdır. Tüm ağızların ayrı ayrı çalışmasının yapılmasının ardından, karşılaştırmalı ağız çalışmalarına başlanması mümkün olacak ve sonrasında Türkiye Türkçesi ağızları Suriye, Kerkük, Kıbrıs, Azerbaycan ağızları gibi ağızlarla mukayese edilebilecektir. Bu bağlamda yapmış olduğumuz çalışmanın hem ağız çalışması yapılan bölgeleri göstermesi ve bu sayede önceliğin çalışma yapılmayan yerlere verilmesine katkı sağlayacağı hem de bu alanda çalışma yapacaklara kolaylık sağlayacağı kanaatindeyiz.

Türkiye Türkçesi ağızları üzerine yapılan lisansüstü çalışmaları bölgeler halinde sınıflandırarak vermeye çalışacağız:

KARADENİZ BÖLGESİ

Yüksek Lisans Tezleri:

Abaz, Ayşe (2004). *Çorum-İskilip ve Yöresi Ağızları*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Acar, Ergün (2008). *Kastamonu Merkez İlçe ve Köyleri Ağzı*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Akçam, Murat (1999). *Torul ve Kelkit Yöresi Ağızları*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

- Ateş, Mümin (2015). Ordu Ağız Sözlüğü, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ordu.
- Avcı, Yusuf (1988). Amasya Aydınca Ağız (İnceleme-Metinler-Sözlük), Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sivas.
- Çoban, Sıtkı (2005). Düzce İli ve Yöresi Ağızları (Giriş-İnceleme-Metinler-Dizin), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Çolakoğlu, Bülent Kahraman (2003). Trabzon Ağız, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Niğde.
- Dağdelen, Güner (2011). Eskipazar Ağız, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Erzincan.
- Dolapçı Perçin, Zehra Tuba (2017). Mengen Ağızları (Metin-İnceleme-Sözlük), Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Bolu.
- Erdem, Mehmet Dursun (2001). Asarcık Ağız, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Samsun.
- Ertürk, Harun (2015). Artvin ili Yusufeli İlçesi Demirkent (Erkinis) Köyü Ağız, Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Muğla.
- Gülaydın, Muhammet Fatih (2021). Zonguldak İli Devrek İlçesi Ağız, Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak.
- Gümüş, Esra Merve (2017). Sinop İli Ayancık İlçesi Ağız, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Aksaray.
- Gümüştel, Zehra (2019). Düzce İli Kaynaşlı İlçesi Yenyurt ve Altunköy Köyleri Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Kılınç, Gülay (2009). Bolu İli Seben İlçesi Ağız, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Koca, Sinan (2015). Görele ve Yöresi Ağızları (Dil özellikleri-Metinler-Sözlük), Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Giresun.
- Koruk, Önder (2019). Yusufeli Ağız, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Rize.
- Kuyumcu, Osman (2006). Türkçenin Hemşin Ağız, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Öründü, Fuat (2001). Trabzon ve Yöresi Ağızları, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- Özkan, İbrahim Etem (1994). Ardanuç ve Yöresi Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Pehlivan, Serkan (2002). Rize İli Hemşin Ağız, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Pekacar, Tefvik (2003). Suluova Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Polat, Fadime (2000). Şavşat ve Yöresi Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Sevinç, Uğur (2015). Göynük Ağızı: İnceleme – Metin - Sözlük, Abant İzzal Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Bolu.

Silahşör, Ebru (2011). Amasya Merkez Ağızı, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Erzincan.

Ünal, Ergül (2010). Reşadiye ve Yöresi Ağızları (Giriş – İnceleme – Metin - Sözlük), Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep.

Ünlü, Eren (2015). Gümüşhane İli Şiran ve Köse İlçeleri Ağızları: Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman.

Yaman, Tuncay (2019). Bulancak ve Yöresi Ağızları, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Giresun.

Yıldızöz, Rabia (2017). Bartın Merkez İlçe ve Köyleri Ağızı (İnceleme-Metinler-Sözlük), Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Bartın.

Doktora Tezleri:

Acar, Ergün (2012). Kastamonu ve Yöresi Ağızları, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Edirne.

Acar, Turgut (1972). Artvin ve Yöresi Ağızları, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Erzurum.

Aydın, Mehmet (1992). Aybastı Ağızı (İnceleme-Metin-Sözlük), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul. [Bu tez çalışması 2002'de Türk Dil Kurumu Yayınları tarafından kitap olarak yayımlanmıştır: Aydın, Mehmet (2002). Aybastı Ağızı (İnceleme-Metin-Sözlük), TDK Yayınları, Ankara, s.167.]

Eren, M. Emin (1991). Zonguldak İli Ağızları (Ses ve Şekil Bilgisi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara.

Günay, Turgut (2003). Rize İli Ağızları, Atatürk Üniversitesi Doktora Tezi, Erzurum. [Bu tez çalışması 2003'te Türk Dil Kurumu Yayınları tarafından kitap olarak yayımlanmıştır: Günay, Turgut (2003). Rize İli Ağızlar (İnceleme, Metinler, Sözlük), TDK Yayınları, Ankara, s.340.]

Kemik, Fatih (2019). Alaçam (Samsun) Ağızı, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara.

Doçentlik Tezleri:

Acar, Turgut (1982). Gümüşhane ve Yöresi Halk Ağızları, Atatürk Üniversitesi Doçentlik Tezi, Erzurum.

İÇ ANADOLU BÖLGESİ

Yüksek Lisans Tezleri:

Acer, Fatih (2003). Yerköy ve Yöresi Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Altındış, Deniz (2004); Kayseri İli Gömürgen Kasabası Ağızı, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Anık, Figen (1999). Çamardı Ağızı, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Niğde.

- Ayvaz, Mehmet Akif (2013). Sarız ve Yöresi Avşar Ağızı (Fonetik ve Morfolojik İnceleme - Metin - Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Bağcı, Hasan (1997). Sarıcakaya Ağızı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.
- Balyemez, Sedat (2004). Ankara Evren İlçesi Ağızı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Büyükakkaş, Ahmet (1996). Niğde ve Yöresi Ağzları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Çağırın, Önder (1989). Felahiye Ağızı Üzerine Bir İnceleme, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
- Çeker, Mustafa (2015). Çumra Havalisi Yörükleri Ağızı, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Çelik, Yağmur (2019). Ankara Ağzlarında Zarf-Fiil Cümleleri, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Dağcı, Yusuf (2012). Yahyalı (Kayseri) ve Yöresi Ağzları, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Niğde.
- Darıcı, Tülay Ayık (2013). Şarkışla'nın Söz Varlığı, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sivas.
- Deliceoğlu, Fatma (2002). Gesi, Ağırnas, Mimarsinan ve Yöresi Ağzları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Demirezen, Ünal (1995). Yozgat İli Kadışehri ve Yöresi Türkmen Ağzları (İnceleme-Metinler-Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Doğan, İbrahim (1991). Bünyan ve Yöresi Ağzları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Doğan, Şaban (2001). Sivas Merkez İlçe ve Köyleri Ağızı (Giriş – İnceleme - Metinler), Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Van.
- Duran, Kübra (2019). Hadim (Konya) Köyleri Ağızı, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Ekinci, Mustafa (1993). Yeşilhisar ve Yöresi Ağzları (Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Ekizoğlu, Fatma Gülşah (2018). Beyşehir ve Yöresi Ağzları, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Muğla.
- Elgün, Abdullah (1993). Akkışla ve Yöresi Ağzları: Dil Folklor-Etnik Unsurlar, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Guvci, Kezban (2004). Kayseri - İncesu İlçesi Subaşı Köyü Ağızı, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Güdül, Emel (2021). Konya İli Karapınar ve Yöresi Ağız Özellikleri, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak.
- İçer, Elif (2010). Sivas İli Yıldızeli İlçesi Ağızı: (İnceleme - Metinler - Sözlük), Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

- İlaslan, Ümit (2006). Yozgat - Çandır Ağzı (İnceleme - Metinler - Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- İşcanoğlu, İlknur Bayrak (2007). Eldivan İlçesi (Çankırı) Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Karaman (Yıldırım), Sevgi (1997). Çiçekdağı ve Yöresi Ağzları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Karatekin, Selami (2003). Niğde İli - Elmalı Kasabası ve Yöresi Ağzları, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Niğde.
- Kaya, Fatih (2004). Bala İlçesi Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Keleş, İrfan (1986). Şabanözü Yöresi Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Kılıçer, İsmail (1998). Yozgat ve Yöresi Ağzları (2 cilt), Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Van.
- Kiremit, Mehmet (1986). Yapraklı İlçesi (Çankırı) Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Koraş, Hikmet (1992). Karaman ve Yöresi Ağzları (İnceleme – Metin - Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Korkmazlar, Alaaddin (1991). Talas ve Yöresi Ağzları (İnceleme-Metinler-Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Korkmazığit, Ahmet (2010). Çayıralan ve Yöresi Ağzları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Köğçe, Ayşe Namlı (2013). Gölyaka Kasabası Ağzı Söz Dizimi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Ökruca, Leyla (2011). Sivas İli Kangal İlçe Merkezi Sözlüğü, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sivas.
- Paçacıoğlu, Burhan (1987). Sivas İlbeyli Ağzı (İnceleme-Metinler-Sözlük), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Pılandı, Hülya (1991). Eskişehir ve Yöresi Ağzları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Polat, Gülşen (2019). Cihanbeyli Ağzları, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Sarıyıldız, Nurettin (1996). Boğazlıyan ve Yöresi Ağzları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Sert, Göksel (2015). Eskişehir İli Yörük Ağzları, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Taş, Pınar (2006). Şarkışla ve Yöresi Ağzları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Taşkıran, Halil İbrahim (2021). Sivas Akıncılar Ağzı Karşılaştırmalı ve Tanıklı Sözlüğü, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sivas.

Tekin, Feridun (1994). Kaman ve Yöresi Ağızları (Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Tokatlı, Suzan Suzi (1991). Gemerek ve Yöresi Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Türedi, Kerim (2002). Karaman İli Sarıveliler ve Başyayla İlçeleri Ağzı, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Umut, Adem (2006). Yozgat Sorgun İlçesi Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Ünal, Kamile Güner (1987). Develi Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yağcı, İlyas (1986). Devrez Vadisi Ağzı Ses ve Şekil Bilgisi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yavuz, Serdar (2003). Karakeçili Ağzı (Kırıkkale) İnceleme- Metinler- Sözlük, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Yelok, Veli Savaş (1999). Divriği Merkez İlçe(Sivas) Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yeşilöz, Zafer (1995). Nevşehir İli Ürgüp ve Avanos Yöresi Ağızları, Erciyes Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Yıldırım, Ayşe (2004). Niğde İli İçmeli Kasabası Ağzı, Erciyes Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Yıldırım, Mehmet (2007). Ankara Beypazarı İlçesi Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yıldırım, Ünal (2007). Ayrancı (Karaman) Yöresi Ağızları, (İnceleme- Metinler- Sözlük), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Yılmaz, Kadir (2011). Yıldızeli'nin Söz Varlığı, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sivas.

Yılmaz, Tuğba (2019). Şefaati ve Yöresi Ağzı, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir.

Yorulmaz, Merve (2010). Çifteler Ağzının İncelenmesi ve Türkçe'nin Zenginleşmesine Katkıları, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Doktora Tezleri:

Akca, Hakan (2009). Ankara İli Ağızları (İnceleme, Metinler, Dizin), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara.

Aydoğdu, Özkan (2011). Çankırı İli ve Yöresi Ağızları, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Elazığ.

Bayraktar, Fatma Sibel (2000). Kayseri Merkez İlçe Ağzı (Metin - Gramer - Sözlük), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Edirne.

Doğan, Muammer (2012). Aksaray ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Kayseri.

Doğru, Fatih (2017). Eskişehir İli Manav Ağzları, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Doktora Tezi, Eskişehir.

Günşen, Ahmet (1994). Kırşehir ve Yöresi Ağzları (İnceleme-Metinler-Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Doktora Tezi, Ankara. [Bu tez çalışması 2000 yılında TDK Yayınları tarafından kitap olarak yayımlanmıştır: Günşen, Ahmet (2000). Kırşehir ve Yöresi Ağzları (İnceleme-Metinler-Sözlük), TDK Yayınları, Ankara, s.505.]

Haşimi, Ahmet (2016). Kırıkkale İli Ağzları, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Doktora Tezi, Kırıkkale.

Uysal, İdris Nebi (2009). Karaman İli Ağzları ve Anadolu Ağzları Arasındaki Yeri, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Denizli.

EGE BÖLGESİ

Yüksek Lisans Tezleri:

Akçataş, Ahmet (1996). Çay Yörük Ağzı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.

Akçay, Halit (1998). Sivaslı Ağzı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.

Aksakal Avcı, Şule (2017). Yatağan İlçesi Ağzları, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Muğla.

Akyol, Senem (2006). Manisa Merkez Kuzey-Batı Köyleri Ağzları, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Manisa.

Aydın, Neşe (2008). Kütahya Altıntaş Yöresi Ağzı (İnceleme - Metinler ve Sözlük) Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

Bekar, Beytullah (2011). Kütahya Domaniç Ağzı, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

Biber, Seçil (2010). Kütahya Gediz ve Yöresi Ağzı, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

Bozalan, Hale (2008). Bergama Merkez İlçe ve Köylerinde Yaşayan Yörüklerin Ağız İncelemesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Çakır, Şenay (1995). Afyon İlinin Şuhut-Sandıklı İlçeleri ve Sülümenli Beldesi Ağzının Ses ve Şekil Bilgisi Bakımından İncelenmesi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Demirci, Elvan Maral (2019). Kütahya Şaphane Ağzı, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

Derin, İsmail (1985). Acıpayam ve Çameli (Denizli) İlçeleri Ağzları (İnceleme - Metin - Sözlük), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Dinar, Talat (2006). Başmakçı ve Dazkırı Ağzları, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.

Dinçay, Mehmet Ali (2009). Simav Ağzı/Kütahya, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

- Dülger, Ersan (2005). Banaz İlçesi Ağızı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Eleren, Yüksel (1997). Şuhut Ağızı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.
- Eratalay, Sevda (2007). Alaşehir ve Yöresi Ağızları, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Van.
- Erdoğan, Ferhat (2007). Şuhut ve Yöresi Ağızı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans tezi, Afyonkarahisar.
- Ersoy, Necan Asım (2001). Fethiye Ağızı (Metin-Derleme ve İnceleme), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Muğla.
- Gedizli, Mehmed (1999). Kavaklıdere ve Yöresi Ağızı, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Muğla.
- Kanaç, Işıl (2010). Denizli'nin Babadağ İlçesi Ağızı, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Denizli.
- Karadağ, Sibel (2001). Dalaman Ağızı (Derleme - İnceleme - Metin), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Muğla.
- Kayalar, Şadiye (2003). Dinar Yöresi ve Ağızları (İnceleme, Metin, Sözlük), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
- Kayılan, Fatma (2018). Çal ve Yöresi Ağızları, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Muğla.
- Kırlı, Ali (1994). Ula ve Yöresi Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Manav, Aslı (2006). Denizli'nin Güney İlçesi Ağızı, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Denizli.
- Oyar, Ahmet (1998). Salihli İlçesi ve Köyleri Ağızlarından Derlemeler (İnceleme-Metin-Sözlük), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
- Örnekkol, Fatih (2006). Emirdağ Ağızı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.
- Özkan, İbrahim (2001). Sandıklı Ağızı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.
- Öztürk, Dilek (2008). Kütahya Emet Yöresi Ağızı (İnceleme - Metinler - Sözlük), Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.
- Taş, Belgin (2019). Denizli Çal İlçesi Selcen Köyü Ağızının Fonolojik ve Morfolojik Açından İncelenmesi (Dizin-Sözlük), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Solmaz, Erhan (2007). Bolvadin, Çay ve Çobanlar Ağızı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.
- Şahin, Eda (2000). Bayat Merkez Ağızı (Dil İncelemesi, Metin, Sözlük), Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.

Şenyiğit, Yavuz (2006). Sultandağı Ağızı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.

Tayşi, Mustafa (2007). Tavşanlı ve Yöresi Ağız İncelemeleri, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

Uygunoğlu, Büşra (2018). İzmir İlinin Tire İlçesi Ağızı (Dil Özellikleri - Metinler - Sözlük), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Uysal, Bilal (2007). Dinar ve Evciler Yöresi Ağızı, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

Yavaş, Özcan (2009). Kütahya Aslanapa ve Yöresi Ağızı, Dumlupınar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

Yılmaz, Mehmet (2006). İscehisar ve İhsaniye Ağızı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.

Yörükoğlu, Erhan (2020). Muğla Avcılarının Dili, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Muğla.

Yumurtacı, Ali (2012). Kütahya Pazarlar Ağızı, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

Zeybek, Fatih Süleyman (2008). Bayat Köyleri Ağızı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.

Zeybek, Harun (2007). Sinanpaşa Ağızı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.

Doktora Tezleri:

Demir, İmdat (2012). Sarıgöl ve Yöresi Ağzıları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Kayseri.

Karasakaloğlu, Nuri (2005). Aydın Merkez Ağızı, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Erzurum.

Tok, Turgut (2002). Denizli İli Güney ve Güneybatı Bölgesi Ağzıları, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Denizli.

Yapıcı, Ali İhsan (2013). Aydın ve Yöresi Ağzıları (İnceleme – Metin - Sözlük), Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Muğla.

MARMARA BÖLGESİ

Yüksek Lisans Tezleri:

Balbay, Büşra (2021). Kocaeli İli Kartepe İlçesi Avluburun Köyü Ağızı, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli.

Balcı, Naci (2000). Gönen ve Köyleri Ağzılarının Ses ve Şekil Özellikleri, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Bülbül, Gülfiye (2007). Balıkesir Bigadiç Ağızı, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir.

Demiray, Erdinç (2003). Kepsut İlçesi ve Yöresi Ağzıları, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Niğde.

Demiray, Gizem (2008). Kırklareli Pınarhisar Merkez İlçesi ve Köyleri Ağız İncelemesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Doğar, Birsen (2015). Lâpseki ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metin-Sözlük), Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Aydın.

Durmazer, Ayhan (1996). Tekirdağ İli Saray İlçesi Köyleri Ağız Derlemeleri (İnceleme-Metinler-Sözlük), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Duygu, Seçil (2021). Kırklareli Pehlivan köy İlçesi ve Köyleri Ağız İncelemesi, Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kırklareli.

Gökçe, Hüseyin (2019). Bursa Ağız Sözlüğü (Deneme), Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

Hünerli, Bülent (2006). Kırklareli Babaeski Merkez İlçesi ve Köyleri Ağız İncelemesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Kalay, Emin (1990). Edirne İli Havsa İlçesi ve Köyleri Ağızları (İnceleme- Metin), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Kıbar, Osman (1998). Biga Yöresi Ağızları, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.

Küçükaslan, Cihat (2005). Sakarya İli Ferizli ve Söğütlü İlçeleri Ağız, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Mutlu, Merve (2018). Lüleburgaz Ağızları, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.

Şanlı, Cevdet (1990). Kırklareli İli ve Merkez İlçe ve Köyleri Ağızları (İnceleme- Metin), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Tekdal, İsmail (2001). Sakarya İli Kaynarca İlçesi Ağız, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Tosun, İlker (2004). Tekirdağ Merkez İlçe ve Köyleri Ağız, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Doktora Tezleri:

Kalay, Emin (1992). Edirne İli Ağızları (İnceleme- Metin), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Edirne.

Mutlu, Hüseyin Kahraman (2008). Balıkesir İli Ağızları (İnceleme- Metinler- Sözlük), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara.

Öçalan, Muharrem (2004). Sakarya İli Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Kayseri.

Özden, Muharrem (2009). Bilecik İli Ağız İncelemesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Edirne.

AKDENİZ BÖLGESİ

Yüksek Lisans Tezleri:

Atmaca, Emine (2005). Korkuteli ve Yöresi Ağızları, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Aydın, Aysel (2019). Akseki (Antalya) Köyleri Ağzı, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Balıkçı, Birgül (1996). Kadirli (Adana) Ağzı, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Bölük, Ramazan (2011). Serik (Antalya) Ağzı, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Erzincan.

Cengiz, Murat (1998). Saimbeyli (Adana) Ağzıları (İnceleme-Metinler- Sözlük), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Çoban, Esra Kulle (2012). Elmalı ve Yöresi Ağzıları, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Denizli.

Dobur, Battal (2002). Kadirli Ağzı, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Görgeç, Celâl (2020). Manavgat ve Yöresi Ağzıları, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Gülbahar, Burcu (2010). Uluborlu Ağzı (İnceleme - Metinler - Sözlük), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Haşimi, Ahmet (2001). Hassa Ağız İncelemesi (İnceleme – Metinler - Sözlük), Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Van.

Kaba, Oğuzhan (2019). Alanya Yöresi Söz Varlığı, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Antalya.

Kılıç, Mine (2001). Kahramanmaraş Merkez Ağzı, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş.

Kirik, Esra (2011). Kahramanmaraş İlçe Ağzı (Ses Bilgisi, Metinler), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Kulle, Esra (2010). Antalya-Elmalı ve Yöresi Ağzıları, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Denizli.

Pektaş, Tamer (2017). Gelendost Ağzı (Giriş-İnceleme-Metinler-Dizin), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Yaylağan, Nilay (2010). Isparta'nın Eğirdir, Senirkent ve Atabey İlçelerinin Ağız Özelliklerinin Tespiti ve Türkçe Eğitimi Bakımından Önemi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Yazıcı, Serdar (2006). Dört Yol Ağzı, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Van.

Yurtman, Kevser (2012). Yayladağı Ağzı (Metin - İnceleme - Sözlük), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Doktora Tezleri:

Yıldırım, Faruk (1999). Çukurova Ağzıları, Adana ve Osmaniye İlleri, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Adana. [Bu tez çalışması 2006 yılında TDK tarafından kitap olarak (2 cilt) yayımlanmıştır: Yıldırım, Faruk (2006). Adana ve Osmaniye İlleri Ağzıları, TDK Yay., Ankara, s. 857.]

DOĞU ANADOLU BÖLGESİ

Yüksek Lisans Tezleri:

Başdaş, Cahit (1992). Akçadağ Yöresi Ağızları (İnceleme - Metinler - Sözdizimi), İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Malatya.

Bulak, Şahap (2015). Van Küresin Ağzı, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Malatya.

Çanak, Ferda (2019). Palu Merkez Ağzı (Giriş-İnceleme-Metinler-Sözlük), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Demirkaya, Enes Gökmen (2021). Kars Arpaçay ve Akyaka Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük), Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kars.

Ertekinoğlu, Servet (2015). Ahlat Ağzı, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Gökçur, Engin (2006). Van ve Merkez Köyleri Ağızları, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Van.

Güngör, Hayriye (2017). Tunceli İli Ağızları, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Kavaklıçeşme, Hüsnâ (2010). Kars ve Iğdır Azerileri Ağzı (Dil İncelemesi-Metin-Dizin), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Kaymaz, Muhammet (1996). Sivrice Yöresi Ağızları (İnceleme – Metin - Sözlük), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Kilit, Alican (2015). Aralık İlçesi Ağzı (Iğdır İli) (İnceleme, Metinler ve Söz Varlığı), Doğu Akdeniz Üniversitesi Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kuzey Kıbrıs.

Kurtbeyoğlu, Sultan Ruhan (2011). Iğdır ve Nahcivan Ağzının Karşılaştırılması, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kars.

Küçükler, Paki (1988). Bingöl Merkez, İlçe ve Köyleri Ağızları (İnceleme – Metinler - Sözlük), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Oğraş Şerife (2000). Elazığ İli Ağızları, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Özer, Osman (1990). Karlıova ve Yöresi Ağızları (İnceleme – Metinler - Sözlük), Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Van.

Özmen, Şeyda (2007). Muş Merkez Ağzı (İnceleme - Metin - Sözlük), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Öztürk, İrfan (2001). Adilcevaz Ağzı (İnceleme- Metinler- Sözlük), Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Van.

Sebni, Makbule (2010). Kağızman Yerli Ağzı (İnceleme – Metinler - Sözlük), Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kars.

Sinan, Ahmet Turan (1992). Akçadağ, Doğanşehir ve Darende Ağızları (Fonetik ve Morfolojik İnceleme), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Şaştım, Zafer (2003). Arıcak (Elazığ), ve Yöresi Ağızları, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Tosun, İbrahim (1996) Çemişgezek, Pertek ve Hozat Yöresi Ağızları, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi., Elazığ.

Üstün, Mehmet Cihat (2008). Erzincan Merkez Ağzının Sesbilgisi ve Sözvarlığı, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kars.

Yaşar, Ali (2016). Karakoyunlu İlçesi Ağzı (İğdır İli) (İnceleme, Metinler ve Söz Varlığı), Doğu Akdeniz Üniversitesi Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kuzey Kıbrıs.

Yaşargan, Nejla (2019). Bitlis Merkez Ağzı (Giriş - İnceleme - Metin - Sözlük), Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman.

Doktora Tezleri:

Ercilasun, Ahmet Bican (1971). Kars İli Ağızları (Ses Bilgisi), Atatürk Üniversitesi Doktora Tezi, Erzurum.

Gemalmaz, Efrasiyab (1973). Erzurum İli Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük ve Dizinler), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Erzurum. [Bu tez çalışması 1995'te TDK Yayınları tarafından kitap olarak (3 cilt) yayımlanmıştır: Gemalmaz, Efrasiyab (1995). Erzurum İli Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük ve Dizinler), TDK Yayınları, Ankara.]

Gönen, Mehmet Emin (2003). Van Gölü Kuzey Havzası Ağızları, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Diyarbakır.

Gülseren, Cemil (1997). Malatya İli Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük), İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Malatya. [Bu çalışma 2000'de TDK Yayınları tarafından kitap olarak yayımlanmıştır: Gülseren, Cemil (2000). Malatya İli Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük), TDK Yayınları, Ankara, s. 447.]

Koç, Ali (2021). İğdır İli Ağızları, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Elazığ.

Sağır, Mukim (1987). Erzincan ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Erzurum. [Bu tez çalışması 1995'te TDK Yayınları tarafından kitap olarak yayımlanmıştır: Sağır, Mukim (1995). Erzincan ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük), TDK Yayınları, Ankara.]

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ

Yüksek Lisans Tezleri:

Altunbıçak, İsmail (2015). Birecik Ağzı: Giriş – İnceleme – Metinler - Sözlük, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Başkan, Ahmet (2012). Bismil Ağzı (İnceleme – Metin - Dizin), Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır.

Boz, Erdoğan (1993). Diyarbakır Çüngüş ve Çermik Yöresi Ağızları, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır.

Bulduk, T. Barış (2011). Adıyaman İndere (Zey) Köyü Ağzı, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman.

Demez, Ali (2013). Gölbaşı (Adıyaman) Ağzı, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Erzincan.

Gül, Rıza (1993). Kilis Merkez ve Köyleri Ağzı, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Adana.

Günay, Esra Gülin (2008). Adıyaman-Merkez, Kahta, Gerger, Samsat Yöresi Ağzı (İnceleme, Metin, Sözlük), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Kök, Abdullah (1995). Oğuzeli ve Yöresi Ağzları (İnceleme- Metinler- Sözlük), Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Van.

Malkaver, Rıdvan (2020). Güneydoğu Anadolu Ağzlarının Karşılaştırmalı Ses Bilgisi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır.

Nakiboğlu, Sadi H. (1991). Adıyaman ve Yöresi Ağzları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri. [Bu çalışma 2001'de Niğde Üniversitesi Yayınları tarafından kitap olarak yayımlanmıştır: Nakiboğlu, Sadi H. (2001). Adıyaman ve Yöresi Ağzları, Niğde Üniversitesi Yayınları, Niğde.]

Saatçi, Önder (1999). Kerkük, Diyarbakır, Şanlıurfa ve Harput Ağzlarının Fonetik ve Morfolojik Mukayesi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Sarıyıldız, Mehmet (2005). Gaziantep İli Ağzları, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Niğde.

Soyyigit, Emine (2012). Karkamış Ağzı, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep.

Sökmen, İsmail (2011). Bismil Türkmen Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Doktora Tezleri:

Gül, Rıza (1999). Gaziantep Barakları Ağzı, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Adana.

Erten, S. Münür (1991). Diyarbakır Ağzı (İnceleme-Metinler-İndeks), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul. [Bu tez çalışması 1994'te TDK Yayınları tarafından kitap olarak yayımlanmıştır: Erten, S. Münür (1994). Diyarbakır Ağzı (İnceleme-Metinler-İndeks), TDK Yayınları, Ankara.]

Sarıtiken Hakan (2017). Gaziantep Merkez Ağzı, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kayseri.

Sonuç

Türkiye Türkçesi ağzları üzerine ilk çalışma 1867'de yapılmıştır. Bu çalışmadan itibaren yaklaşık 150 seneden beri araştırma ve inceleme yapılmaktadır. 1940 öncesinde daha çok yabancı araştırmacıların çalışma yaptığı Türkiye Türkçesi ağzları üzerine 1940'tan sonra yerli araştırmacılar merak salmıştır. Son 40-50 senedir yapılan çalışmalar bir hayli kız kazanmış, üniversitelerde il ve ilçe ağzlarıyla ilgili hem yüksek lisans hem de doktora seviyesinde pek çok çalışma yapılmıştır.

Yapılan çalışmada dil çalışmalarının önemli bir kolunu oluşturan ağız çalışmaları hakkında genel bilgiler verildikten sonra Türkiye Türkçesi ağzları üzerine yapılmış olan lisansüstü çalışmalar YÖK Ulusal Tez Merkezi tez tarama sayfası ile Prof. Dr. Tuncer Gülensoy ile Doç. Dr. Ercan Alkaya tarafından hazırlanan *Türkiye Türkçesi Ağzları Bibliyografyası* isimli eserinden tespit edilerek bölgelere göre tasnif edilip kendi içerisinde yüksek lisans, doktora ve doçentlik çalışmaları olarak ayrılmış ve alfabetik olarak sıralanmıştır. Çalışmada tasnif yapılırken künye bilgilerine bağlı kalınmış,

bunun sonucu olarak da Gümüşhane ve yöresi halk ağızları üzerine 1982'de Turgut Acar tarafından yapılmış olan bir doçentlik tezi tespit edilmiştir. Bu çalışma "Doçentlik Tezleri" başlığı altında değerlendirilmiştir. Yapılan tasnif sonucunda tespit edilen iki yüz otuz beş lisansüstü çalışmanın bölgelere ve türüne ilişkin değerlendirmesi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Bölge İsmi	Yapılmış Yüksek Lisans Tezi Sayısı	Yapılmış Doktora Tezi Sayısı	Yapılmış Doçentlik Tezi Sayısı	Toplam
Karadeniz Bölgesi	29	6	1	36
İç Anadolu Bölgesi	58	8	-	66
Ege Bölgesi	42	4	-	46
Marmara Bölgesi	17	4	-	21
Akdeniz Bölgesi	18	1	-	19
Doğu Anadolu Bölgesi	23	6	-	29
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	14	3	-	17
Toplam				234

Tablo 1. Türkiye Türkçesi ağızları üzerine il ve ilçe düzeyinde yapılan lisansüstü çalışmaların sayısal analiz tablosu

Tabloda yer alan verilere göre;

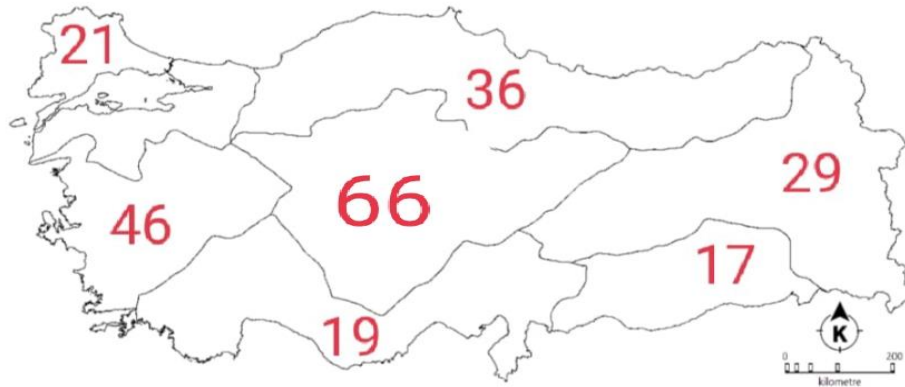
Toplam lisansüstü çalışma sayısı: 234

Yüksek lisans tez çalışması sayısı: 201

Doktora tez çalışması sayısı: 32

Doçentlik tez çalışması sayısı: 1

Ağızlar üzerine yapılmış olan lisansüstü çalışmaların Türkiye haritası üzerindeki dağılımı aşağıda gösterilmiştir:

Şekil 1. Türkiye Türkçesi ağızları üzerine il ve ilçe düzeyinde yapılan lisansüstü çalışmaların bölgelere göre dağılımı

Haritadan da anlaşılacağı üzere ülkemizde en çok İç Anadolu (66 lisansüstü çalışma), en az Güneydoğu Anadolu (17 lisansüstü çalışma) bölgesi ağzları üzerine araştırma ve inceleme yapılmıştır. Yapılan çalışmaların % 85,90'ı yüksek lisans, % 13,68'i doktora ve % 0,42'si doçentlik çalışmasıdır. Şunu belirtmekte fayda vardır: Türkiye Türkçesi ağzlarıyla ilgili yapılan çalışmalar sadece lisansüstü çalışmalarla sınırlı olmayıp bu çalışmaların dışında çok sayıda lisans bitirme tezi, kitap, makale, bildiri ve derleme çalışması da yayımlanmıştır. Olcay, Selahattin; Ercilasun, Ahmet Bican (1998). *Arpaçay Köylerinden Derlemeler*, TDK Yay., Ankara. / İleri, Canan (2009). *Eskişehir İli Alpu İlçesi Merkez Ağzları (Metinler- İnceleme- Dilbilgisi- Ayrışıklı Dizin)*, Ürün Yayınları, Ankara. / Duranay, Emine (2015). Adıyaman Merkez Ağzı, Dicle Üniversitesi Yayınlanmamış Bitirme Tezi, Diyarbakır. gibi daha pek çok ilçeye ait ağız çalışması/çalışmaları mevcuttur, fakat makalenin amaç ve kapsamının dışına çıkmamak adına bu tür çalışmalara değinilmemiştir, makalede sadece lisansüstü tezlere yer verilmiştir.

Çalışmada üzerine ağız incelemesi yapılan yerler bölgelere göre tasnif edilmiş, söz konusu yörede birden fazla çalışma varsa bu çalışmaların sayısı parantez içerisinde belirtilmiştir. Ayrıca çalışmanın türü de kısaltma kullanılarak gösterilmiştir.

Karadeniz Bölgesinde Ağız Çalışması Yapılan Yerler:

Artvin (Ardanuç) - YLT

Artvin (Demirkent-Erkinis) - YLT

Artvin (Merkez) - DT

Artvin (Şavşat) - YLT

Artvin (Yusufeli) - YLT

Amasya (Aydınca) - YLT

Amasya (Merkez) - YLT

Amasya (Suluova) - YLT

Bolu (Göynük) - YLT

Bolu (Mengen) - YLT

Bolu (Seben) - YLT

Çorum (İskilip) - YLT

Düzce (Kaynaşlı) - YLT

Düzce (Merkez) - YLT

Giresun (Bulancak) - YLT

Giresun (Görece) - YLT

Gümüşhane (Kelkit) - YLT

Gümüşhane (Köse) - YLT

Gümüşhane (Merkez) - DÇT

Gümüşhane (Torul) - YLT

Gümüşhane (Şiran) - YLT

Karabük (Eskipazar) - YLT

Kastamonu (Merkez) - YLT ve DT

Ordu (Aybastı) - DT

Ordu (Merkez) - YLT

Rize (Hemşin) - YLT (2)

Rize (Merkez) - DT

Samsun (Alaçam) - DT

Samsun (Asarcık) - YLT

Sinop (Ayancık) - YLT

Trabzon (Merkez) - YLT

Tokat (Reşadiye) - YLT

Zonguldak (Devrek) - YLT

Zonguldak (Merkez) - YLT

İç Anadolu Bölgesinde Ağız Çalışması Yapılan Yerler:

Aksaray (Merkez) - DT

Ankara (Bala) - YLT

Ankara (Beyazıt) - YLT

Ankara (Evren) - Y. L. T.

Ankara (Merkez) - DT

Çankırı (Eldivan) - YLT (2)

Çankırı (İlgaz) - YLT
Çankırı (Merkez) - DT
Çankırı (Şabanözü) - YLT
Çankırı (Yapraklı) - YLT
Eskişehir (Çifteler) - YLT
Eskişehir (Merkez) – YLT (2) ve DT
Eskişehir (Sarıcakaya) - YLT
Karaman (Ayrancı) - YLT
Karaman (Başyayla) - YLT
Karaman Merkez) - DT ve YLT
Karaman (Sarıveliler) - YLT
Kayseri (Ağırnas) - YLT
Kayseri (Akkışla) - YLT
Kayseri (Bünyan) - YLT
Kayseri (Develi) - YLT
Kayseri (Gesi) - YLT
Kayseri (Gömürgen) - YLT
Kayseri (Felahiye) - Y. L. T.
Kayseri (Merkez) - DT
Kayseri (Mimarsinan) - YLT
Kayseri (Sarız) - YLT
Kayseri (Subaşı-İncesu) - YLT
Kayseri (Talas) - YLT
Kayseri (Yahyalı) - YLT
Kayseri (Yeşilhisar) - YLT
Kırıkkale (Merkez) - DT
Kırıkkale (Karakeçili) - YLT
Kırşehir (Çiçekdağı) - YLT
Kırşehir (Kaman) - YLT

Kırşehir (Merkez) – DT ve YLT
Konya (Beyşehir) - YLT
Konya (Cihanbeyli) - YLT
Konya (Çumra) - YLT
Konya (Gölyaka) - YLT
Konya (Hadim) - YLT
Konya (Karapınar) - YLT
Nevşehir (Avanos) - YLT
Nevşehir (Ürgüp) - YLT
Niğde (Çamardı) - YLT
Niğde (Elmalı) - YLT
Niğde (İçmeli) - YLT
Niğde (Merkez) - YLT
Sivas (Akıncılar) - YLT
Sivas (Divriği) - YLT
Sivas (Gemerek) - YLT
Sivas (İlbeyli) - YLT
Sivas (Kangal) - YLT
Sivas (Merkez) - YLT
Sivas (Şarkışla) - YLT
Sivas (Yıldızeli) - YLT (2)
Yozgat (Boğazlıyan) - YLT
Yozgat (Çandır) - YLT
Yozgat (Çayıralan) - YLT
Yozgat (Kadıışehri) - YLT
Yozgat (Merkez) - YLT
Yozgat (Sorgun) - YLT
Yozgat (Şefaati) - YLT
Yozgat (Yerköy) - YLT

Ege Bölgesinde Ağız Çalışması Yapılan Yerler:

Afyonkarahisar (Başmakçı) - YLT
Afyonkarahisar (Bayat) - YLT (2)
Afyonkarahisar (Bolvadin) - YLT

Afyonkarahisar (Çay) - YLT (2)
Afyonkarahisar (Çobanlar) - YLT
Afyonkarahisar (Dazkırı) - YLT

Afyonkarahisar (Dinar) - YLT (2)
Afyonkarahisar (Emirdağ) - YLT
Afyonkarahisar (Evciler) - YLT
Afyonkarahisar (İhsaniye) - YLT
Afyonkarahisar (İscehisar) - YLT
Afyonkarahisar (Sandıklı) - YLT
Afyonkarahisar (Sinanpaşa) - YLT
Afyonkarahisar (Sultandağı) - YLT
Afyonkarahisar (Şuhut) - YLT (3)
Aydın (Merkez) – DT (2)
Denizli (Acıpayam) - YLT
Denizli (Babadağ) - YLT
Denizli (Çal) - YLT
Denizli (Çameli) - YLT
Denizli (Güney) - YLT
Denizli (Kale)- DT
Denizli (Serinhisar) - DT
Denizli (Tavas) - DT
İzmir (Bergama) - YLT
İzmir (Tire) - YLT

Kütahya (Altıntaş) - YLT
Kütahya (Aslanapa) - YLT
Kütahya (Domaniç) - YLT
Kütahya (Emet) - YLT
Kütahya (Gediz) - YLT
Kütahya (Pazarlar) - YLT
Kütahya (Simav) - YLT
Kütahya (Şaphane) - YLT
Kütahya (Tavşanlı) - YLT
Manisa (Merkez) - YLT
Manisa (Alaşehir) - YLT
Manisa (Salihli) - YLT (2)
Manisa (Sarıgöl) - DT
Muğla (Dalaman) - YLT
Muğla (Fethiye) - YLT
Muğla (Kavaklıdere) - YLT
Muğla (Ula) - YLT
Muğla (Yatağan) - YLT
Uşak (Banaz) - YLT
Uşak (Sivaslı) - YLT

Marmara Bölgesinde Ağız Çalışması Yapılan Yerler:

Balıkesir (Bigadiç) - YLT
Balıkesir (Gönen) - YLT
Balıkesir (Kepsut) - YLT
Balıkesir (Merkez) - DT
Bilecik (Merkez) - DT
Çanakkale (Biga) - YLT
Çanakkale (Lâpseki) - YLT
Edirne (Havsa) - YLT
Edirne (Merkez) - DT
Kırklareli (Babaeski) - YLT
Kırklareli (Lüleburgaz) - YLT

Kırklareli (Merkez) - YLT
Kırklareli (Pehlivan köyü) - YLT
Kırklareli (Pınarhisar) - YLT
Kocaeli (Kartepe) - YLT
Sakarya (Ferizli) - YLT
Sakarya (Kaynarca) - YLT
Sakarya (Merkez) - DT
Sakarya (Söğüt) - YLT
Tekirdağ (Merkez) - YLT
Tekirdağ (Saray) – YLT

Akdeniz Bölgesinde Ağız Çalışması Yapılan Yerler:

Adana (Merkez) - DT

Adana (Saimbeyli) - YLT

Antalya (Akseki) - YLT

Antalya (Alanya) - YLT

Antalya (Elmalı) - YLT (2)

Antalya (Korkuteli) - YLT

Antalya (Manavgat) - YLT

Antalya (Serik) - YLT

Hatay (Dörtyol) - YLT

Hatay (Hassa) - YLT

Hatay (Yayladağı) - YLT

Isparta (Atabey) - YLT

Isparta (Eğirdir) - YLT

Isparta (Senirkent) - YLT

Isparta (Uluborlu) - YLT

Isparta (Gelendost) - YLT

Kahramanmaraş (Merkez) - YLT

Osmaniye (Kadirli) - YLT (2)

Doğu Anadolu Bölgesinde Ağız Çalışması Yapılan Bölgeler:

Bingöl (Merkez) - YLT

Bingöl (Karlıova) - YLT

Bitlis (Adilcevaz) - YLT

Bitlis (Ahlat) - YLT

Bitlis (Merkez) - YLT

Elazığ (Arıcak) - YLT

Elazığ (Merkez) - YLT

Elazığ (Sivrice) - YLT

Elazığ (Palu) - YLT

Erzincan (Merkez) - DT ve YLT

Erzurum (Merkez) – DT

İğdır (Aralık) - YLT

İğdır (Merkez) – YLT (2) ve DT

İğdır (Karakoyunlu) - YLT

Kars (Akyaka) - YLT

Kars (Arpaçay) - YLT

Kars (Kağızman) - YLT

Kars (Merkez) – DT ve YLT

Malatya (Akçadağ) - YLT (2)

Malatya (Doğanşehir) - YLT

Malatya (Darende) - YLT

Malatya (Merkez) - DT

Muş (Merkez) - YLT

Tunceli (Çemişgezek) - YLT

Tunceli (Hozat) - YLT

Tunceli (Merkez) - YLT

Tunceli (Pertek) - YLT

Van (Merkez) - DT ve YLT (2)

Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Ağız Çalışması Yapılan Bölgeler:

Adıyaman (Gerger) - YLT

Adıyaman (Gölbası) - YLT

Adıyaman (İndere) - YLT

Adıyaman (Kahta) - YLT

Adıyaman (Merkez) - YLT

Adıyaman (Samsat) - YLT

Diyarbakır (Bismil) - YLT

Diyarbakır Çermik) - YLT

Diyarbakır Çüngüş) - YLT

Diyarbakır (Merkez) - DT

Gaziantep (Karkamış) - YLT

Gaziantep (Merkez) - YLT (2) ve DT

Gaziantep (Oğuzeli) - YLT

Şanlıurfa (Birecik) – YLT

Kilis (Merkez) – YLT

Yapılan değerlendirme sonucunda Afyonkarahisar'ın 17 ilçesinden 15'i, Kayseri'nin 16 ilçesinden 13'ü, Gümüşhane'nin 5 ilçesinden 4'ü, Adıyaman'ın 8 ilçesinden 5'i, Kütahya'nın 12 ilçesinden 9'u, Iğdır'ın 3 ilçesinden 2'si üzerine lisansüstü düzeyde ağız çalışması yapıldığı tespit edilmiştir.

İncelemeler sonucunda bazı illerin ilçeleri üzerine hiç ağız çalışması yapılmadığı görülmüştür. Bu illeri şöyle sıralayabiliriz: Ağrı, Aksaray, Ardahan, Aydın, Bartın, Batman, Bayburt, Burdur, Bursa, Düzce, Erzincan, Erzurum, Hakkari, Iğdır, Mersin, İzmir, Kastamonu, Kilis, Kocaeli, Konya, Kahramanmaraş, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Trabzon, Yalova, Van, Zonguldak.

Yüksek lisans tezleri esas alındığında Afyon'a bağlı Şuhut ilçesi üzerine 3, Malatya'ya bağlı Akçadağ, Rize'ye bağlı Hemşin, Afyon'a bağlı Bayat, Çay ve Dinar, Osmaniye'ye bağlı Kadirli, Antalya'ya bağlı Elmalı, Çankırı'ya bağlı Eldivan, Sivas'a bağlı Yıldızeli, Manisa'ya bağlı Salihli ve Yozgat'a bağlı Sorgun ilçesi üzerine 2 yüksek lisans tezi yapıldığı irdelenmiştir.

Doktora tezleri esas alındığında Aydın ili üzerine 2 doktora tezi yapıldığı tespit edilmiştir.

Bazı illerin ağızları üzerine hem yüksek lisans hem doktora çalışması mevcuttur. Gaziantep (merkez), Karaman (merkez), Erzincan (merkez), Kastamonu (merkez), Eskişehir (merkez), Van (merkez), Iğdır (merkez) ve Kars (merkez) ağızları üzerine hem yüksek lisans hem de doktora tezi mevcut olan illerdir.

- Gaziantep Merkez Ağzı: 2 yüksek lisans ve 1 doktora tezi,
- Karaman Merkez Ağzı: 1 yüksek lisans ve 1 doktora tezi,
- Erzincan Merkez Ağzı: 1 yüksek lisans ve 1 doktora tezi,
- Kastamonu Merkez Ağzı: 1 yüksek lisans ve 1 doktora tezi,
- Eskişehir Merkez Ağzı: 2 yüksek lisans ve 1 doktora tezi,
- Van Merkez Ağzı: 2 yüksek lisans ve 1 doktora tezi,
- Iğdır Merkez Ağzı 2 yüksek lisans ve 1 doktora tezi,
- Kars Merkez Ağzı: 1 yüksek lisans ve 1 doktora tezi yapılmıştır.

Türkiye Türkçesi ağız atlaslarının hazırlanması/hazırlanamayışı konusu son zamanlarda bilim insanlarının üzerinde durduğu konulardan birisidir. Bu konuda bilim insanlarının da belirttiği üzere ağız atlaslarının çizilebilmesi için ülkemizdeki bütün il ve ilçelerin bilimsel anlamda (ses, şekil bilgisi) ağız araştırmalarının tamamlanması gerekmektedir. Ülkemiz sınırları içerisinde yer alan il, ilçe ve köylerin eksik olan ağız çalışmalarının bir an önce tamamlanması ve Türkiye Türkçesi ağızlarının ağız atlasının çizilmesi tek temennimizdir. Bu doğrultuda hazırlamış olduğumuz çalışmanın Türk diline katkı sağlaması dileğiyle...

Kısaltmalar

YLT: Yüksek Lisans Tezi

DT.: Doktora Tezi

DÇT.: Doçentlik Tezi

Kaynakça**Birincil Kaynaklar**

- Acar, Turgut (1972). Artvin Yöresi ve Ağızları, (Yayımlanmamış Doktora çalışması, Erzurum.)
- Adıgüzel, Ahmet (2013). Dünyada ve Türkiye Türkçesinde Ağız Çalışmaları ve Yöntemler, Turkish Studies, Volume 8/9 Summer, 387-401.
- Akar, Ali. (2006). Ağız Çalışmalarında Yöntem Sorunları, Turkish Studies, Volume 1/2, 37-53.
- Aksoy, Ömer Asım (1945). Gaziantep Ağız I Gramer, İbrahim Horoz Basımevi, İstanbul.
- Aksoy, Ömer Asım (1945). Gaziantep Ağız II, İbrahim Horoz Basımevi, İstanbul.
- Aksoy, Ömer Asım (1946). Gaziantep Ağız III (Sözlük ve Kullanılmayan Kelimeler). İbrahim Horoz Basımevi, İstanbul.
- Aydın, Mehmet (2002). Aybastı Ağızı (İnceleme-Metin-Sözlük), TDK Yay., Ankara.
- Beysanoğlu, Şevket (1966). Diyarbakır Ağızı, Halkevi Yay., Ankara.
- Buluç, Sadettin (1942). Anadolu Ağızları Bibliyografyası, Türkiyat Mecmuası, C. VII-VIII/1, s. 327-333.
- Demir, Nurettin (2002). Ağız Terimi Üzerine, *Türkbilig*, (4), 105-116.
- Ercilasun, Ahmet Bican (2002). Kars İli Ağızları, TDK Yay., Ankara.
- Eren, Hasan (1990). Sırça Köşkte. *Türk Dili*, Ocak-Şubat, Sayı 457-458, Ankara.
- Eren, Hasan (2018). Türklük Bilimi Sözlüğü, I. Yabancı Türkologlar. TDK Yay., Ankara.
- Erimer, Kayahan (1971). Anadolu ve Rumeli Ağızları Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten, 18, Ankara, s.211-236.
- Erten, S. Münür (1994). Diyarbakır Ağızı (İnceleme-Metinler-İndeks), TDK Yay., Ankara.
- Gemalmaz, Efresiyab (1995). Erzurum İli Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük ve Dizinler), TDK Yay., Ankara.
- Gülensoy, Tuncer; Alkaya, Ercan (2011). Türkiye Türkçesi Ağızları Bibliyografyası, Akçağ Yay., 4. Baskı, Ankara.
- Gülseren, Cemil (2000). Malatya İli Ağızları(İnceleme-Metinler-Sözlük),TDK Yay., Ankara.
- Günay, Turgut (2003). Rize İli Ağızları (İnceleme, Metinler, Sözlük), TDK Yay., Ankara.
- Günşen, Ahmet (2000). Kırşehir ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük), TDK Yay., Ankara.
- Korkmaz, Zeynep (1976). Anadolu Ağızları Üzerindeki Araştırmaların Bugünkü Durumu ve Karşılaştığı Sorunlar. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten, 23-24 (1975-1976), 143-172.
- Korkmaz, Zeynep (1994). Bartın ve Yöresi Ağızları, TDK Yay., Ankara.
- Korkmaz, Zeynep (1956). Güney-Batı Anadolu Ağızları: Sesbilgisi, DTCF Yay., Ankara.
- Korkmaz, Zeynep (1963). Nevşehir ve Yöresi Ağızları, DTCF Yay., Ankara.
- Kowalski, Tadeusz (1931). Osmanisch-Türkisch Dialekte. Enzyklopedie des Islâm IV, s. 991-1011.
- Kürkçüoğlu, Kemal Edip (1945). Urfa Ağızı, TDK Yay., Ankara.

Nakiboğlu, Sadi H. (2001). Adıyaman ve Yöresi Ağzları, Niğde Üniversitesi Yay., Niğde.

Olçay, Selahattin; Ercilasun, Ahmet Bican; Aslan Ensar (1998). Arpaçay Köylerinden Derlemeler, TDK Yay., Ankara.

Sağır, Mukim (1995). Erzincan ve Yöresi Ağzları(İnceleme-Metinler-Sözlük), TDK Yay., Ankara.

Yıldırım, Faruk (2006). Adana ve Osmaniye İlleri Ağzları, TDK Yay., Ankara.

Elektronik Kaynaklar

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>